

UNIVERSITAT DE BARCELONA

Centre de Recursos per a l'Aprenentatge i la
Investigació
Biblioteca del Pavelló de la República

Av. Cardenal Vidal i Barraquer, s/n
08035 Barcelona
Tel. 93 4285457
Fax. 93 4279371
www.bib.ub.es

**Material d'arxiu relacionat amb Manuel Serra i Moret
existent a la Biblioteca del Pavelló de la República
de la Universitat de Barcelona**

**Olga Giral i Esteve
Documentalista
Biblioteca del Pavelló de la República**

Maig, 2009

Apunt biogràfic

Manuel Serra i Moret (Vic, 1884 – Perpinyà, 1963)

Polític i escriptor, fill de l'historiador Josep Serra i Campdelacreu. Conferenciant i articulista des de molt jove, col.laborà a "La Renaixença", "El Pensament Català" i "Catalunya Artística", així com a d'altres publicacions de comarques. Orfe de pare i mare, el 1901 se n'anà a estudiar economia i ciències socials als EUA, i viatjà molt per Amèrica i Europa. Completà estudis d'economia el 1907 a Cambridge (Anglaterra) i residí del 1908 al 1912 a l'Argentina. El 1912 tornà a Catalunya i s'instal.là a Pineda (Maresme), vila de la qual fou elegit alcalde (1914-23) i on portà a terme una gestió municipal exemplar. Publicà aleshores La socialització de la terra (1912) i es relacionà amb Domènec Martí i Julià, i fou designat vicepresident de la Unió Catalanista, mentre escrivia per a "Renaixement" i "La Nació". El 1916, ja resolutament convertit al socialisme, ingressà a la Federació Catalana del Partido Socialista Obrero Español, però aviat discrepà amb la directiva del partit respecte a la manera d'entendre la qüestió nacional catalana i, el 1923, després d'un llarg període de tensions, se separà del PSOE i fundà, amb Rafael Campalans, Gabriel Alomar i d'altres, la Unió Socialista de Catalunya (USC), de la qual fou el vicepresident i la principal figura teòrica. Dirigí "Justícia Social" i col.laborà a "El Sol" i "El Socialista", fins que, establerta la dictadura de Primo de Rivera, s'exilià des del 1925 fins al 1928 a l'Argentina. Retornat, repregué el 1930 les tasques de propaganda des de "La Rambla", "L'Opinió" i altres periòdics, i publicà, aquell mateix any, Nocions d'història i de filosofia i una Introducció al Manifest del Partit Comunista. Proclamada la República, fou novament alcalde de Pineda i, sempre en representació de l'USC, conseller d'economia i treball (abril del 1931 — desembre del 1932), membre de la Diputació Provisional de la Generalitat, diputat a les Corts Constituents, al Parlament de Catalunya i una altra vegada a les Corts del 1933, per Girona. Publicà, el 1934, el llibre Socialisme, i escriví a "Justícia Social", "Mirador", etc. En esclatar la guerra civil, participà, bé que sense gaire entusiasme, en la integració de l'USC dins el nou Partit Socialista Unificat de Catalunya, i ocupà encara diferents càrrecs: sotssecretari d'obres públiques de la Generalitat i president del Consell d'Economia de Catalunya. Definitivament exiliat el 1939, romangué a França, Nova York i l'Argentina (fins el 1946), amb constants viatges per tot Amèrica del Sud. Tornà a Europa el 1946 i s'establí a París; fou conseller de la Generalitat a l'exili (1947), ministre del govern de la República Espanyola (1948-50) i polèmic president del Parlament de Catalunya. Instal.lat a Perpinyà, hi treballà, amb el seu amic Josep Pallach, en l'organització del Moviment Socialista de Catalunya (fundat el 1945), i col.laborà, fins a la mort, a "Horizontes", de Mèxic, la "Revista de Catalunya", de París, "Ressorgiment" i "Catalunya", ambdues de Buenos Aires. Durant l'exili publicà, en castellà, un gran nombre de treballs d'economia i, en català, L'ahir i demà de Catalunya (1940), La Carta de l'Atlàntic (1944), Crida a la joventut catalana (1957) i Ciutadania catalana. Breviari de cogitacions, remarques i orientacions per als catalans (1957), que és una mena de testament espiritual de l'autor. Altres obres són Diccionario económico de nuestro tiempo i La riqueza de América.

http://www.encyclopedia.cat/fitxa_v2.jsp?NDCHEC=0062048

FONS PERSONALS

Fons personal Ramon Porqueras

F-FP (Porqueras). 5

9- Correspondència Ramon Porqueras - Manuel Serra i Moret

1956 - 2 cartes

1957 - 2 cartes

Fons personal Albert Pérez Baró

FP (Perez Baro). 1

d- A. Pérez Baró. Documents relacionats amb M. Serra i Moret.

I- Correspondència A.Pérez Baró - M.Serra i Moret.

1949 - 1 carta.

1952 - 1 carta.

1957 - 3 cartes.

1959 - 2 cartes.

1960 - 5 cartes.

1961 - 1 carta.

II- A. Pérez Baró. Escrits sobre M. Serra i Moret.

1- PEREZ BARO, Albert. Parlem d'en Serra i Moret. Canigó Barcelona, (21-VIII-1976), p.7 (Fotocòpia).

2- PEREZ BARO, Albert. Cent anys del naixement de M. Serra i Moret. Punt. Diari Girona, (4-IV-1984), p.7 (Fotocòpia).

3- PEREZ BARO, Albert. El centenari de Manuel Serra i Moret. El món Barcelona, (6-IV-1984), 1p. (Fotocòpia).

4- PEREZ BARO, Albert. D'aquell temps, d'aquell país. Parlem d'en Serra i Moret. Canigó Barcelona, (9-VIII-1976), 3p. (original).

5- PEREZ BARO, Albert. [Rebeu fervorosa adhesió homenatge Serra i Moret. (Text dictat a Riera Llorca perquè fos llegit a l'acte homenatge a Serra i Moret)]. Barcelona, 1976, 1p.

III- Diversos autors. Escrits sobre Serra i Moret.

1- CAPDEVILA, Andreu. Homenatge pòstum a l'economista Serra i Moret. Terra Lliure. Butlletí interior de la Regional catalana CNT. París, (Octubre 1976) nº32, p.2 (Retall de premsa).

2- LLADO, Josep M^a. Homenatge a Manuel Serra i Moret. Tele Expres Barcelona, (28-VII-1976), p.7 (Retall de premsa).

3- PALLACH, Josep. Manuel Serra i Moret, polític i escriptor socialista. Avui Barcelona, (4-VIII-1976), 1p. (Retall de premsa).

4- REVENTOS, Joan. El meu Manuel Serra i Moret. Avui Barcelona, (8-VIII-1976), 1p. (Retall de premsa).

5- MANENT, Albert. Manuel Serra i Moret, a "Llibre de l'any 1963". Barcelona . [s.n.], [1963], p.58. (Fotocòpia).

6- RODES I GRACIA, Jesús M^o. Manuel Serra i Moret, a "Diccionari de les ciències de la societat als Països Catalans". [Barcelona] : [s.n.], 1979, pp.436-437. (Fotocòpia).

7- AINAUD DE LASARTE, Josep M^o. Homenatge a Serra i Moret. El món Barcelona, (13-I-1983), p.23. (Retall de premsa fotocopiada).

8- RAMIO I DIUMENGE, Narcís. 95 Aniversari de Manuel Serra i Moret. Avui Barcelona, (15-V-1979), 1p. (Retall de premsa).

9- RAMIO I DIUMENGE, Narcís. Manuel Serra i Moret. Una trajectòria fidel a Catalunya. Avui Barcelona, (15-IV-1980), p.11 (Retall de premsa).

IV- M. Serra i Moret. Escrits diversos.

1- SERRA I MORET, Manuel. L'estirp selecte. La llençadora de teixidors a mà [s.l.], (1935), p.5-6. (Fotocòpia).

V- M. Serra i Moret. Escrits procedents del seu arxiu.

1- PEREZ BARO, Albert. Noces d'or amb la cooperació d'un cooperador català. Joan Ventosa i Roig compleix 75 anys. Barcelona, Juliol 1958, 1p.

2 [PEREZ BARO, Albert]. El consumidor opina. [Barcelona], [19..], 2p. (mecanografiat).

3- [PEREZ BARO, Albert]. [Desde el momento que el ministro de comercio lanzó la consigna de los supermercados...]. Barcelona, 15-XII-1958, 3p.

4- [PEREZ BARO, Albert]. Anteproyecto para el establecimiento de una red de cooperativas de autoservicio y su oficina central de compras. Barcelona, 6-XII-1958, 5p.

5- [PEREZ BARO, Albert]. [Del Discurso inaugural de la Feria de Muestras de Barcelona de este año...]. [Barcelona], [19..], 16p.

6- [PEREZ BARO, Albert]. Por un movimiento cooperativo. [s.l.], [19..], 3p.

7- [PEREZ BARO, Albert]. Lo que fue el Centro de estudios cooperativos de Barcelona. [s.l.], [19..], 3p.

Fons personal Manuel Alberich

FP (Diversos). 1 (2)

g- MANUEL ALBERICH (POUM)

III- Documents d'institucions

1- SERRA I MORET, Manuel. "El President de la Generalitat de Catalunya al poble de Catalunya i als catalans a l'exili". Perpinyà, maig 1954. (FV)

Fons personal Josep Marlés

FP (Josep Marles). 3 (2)

g- J. Marlés. Escrits diversos sobre socialisme.

IV- Escrits sobre socialisme: Països Catalans.

16- SERRA I MORET, Manuel. El President de la Generalitat al poble de Catalunya i als catalans a l'exili. Perpinyà, Maig 1954, 1p. (F.V.).

Fons personal Miquel Ferrer

FP (Ferrer). 6

6- Miquel Ferrer. Consell Nacional Català a Amèrica (1953-1964)

4- CONSELL NACIONAL CATALÀ. CONSELL EXECUTIU. Formulari per a la resposta. Mèxic, D.F., 9 juny 1954, 1p. (Sobre la renúncia de Josep Irla i la presidència interina de M. Serra i Moret)

6- CONSELL NACIONAL CATALÀ. CONSELL EXECUTIU. Projecte de declaració pública que proposa el C.E. al tots els membres del Consell General. [Mèxic], [1954], 1p. (Sobre la lluita entre Manuel Serra i Moret i Josep Tarradellas per la presidència de la Generalitat. Versions catalana i castellana)

FP (Ferrer). 7

6- Miquel Ferrer. Generalitat de Catalunya. Polèmica per l'elecció de Josep Tarradellas (1954)

4- CATALUNYA. GENERALITAT. PRESIDÈNCIA (M. Serra i Moret). El President de la Generalitat al poble de Catalunya i als catalans a l'exili. París, maig 1954, 1p. (Reclama

que, segons l'article 44 de l'estatut interior la presidència de la Generalitat correspon al President del Parlament de Catalunya)

5- CATALUNYA. GENERALITAT. PRESIDÈNCIA (M. Serra i Moret). [Carta adreçada als President i Secretari del Consell Nacional Català a Mèxic queixant-se de l'actitud dictatorial del President Irla en crear un Consell i traspasar la Presidència de la generalitat a Josep Tarradellas]. Perpinyà, 24 maig 1954, 1p. (Adjunts: decrets del President Irla, capítol II de l'Estatut Interior de Catalunya i carta de Josep Irla a Josep Tarradellas)

6- CONSELL NACIONAL DE CATALUNYA (Mèxic). [Carta del Secretari general, Miquel Ferrer, a Manuel Serra i Moret, President del Consell Nacional Català a Perpinyà, comunicant-li que l'afer de l'elecció de Josep Tarradellas serà primer punt de l'ordre del dia de la reunió del Consell Executiu del CNC a Mèxic]. [Mèxic], 27 maig 1954, 1p.

12- [Qüestionari que havien de respondre els diputats del Parlament de Catalunya i adreçar a Manuel Serra i Moret]. [S.I.], [1954], 1p.

FP (Ferrer). 10

2- Miquel Ferrer. Correspondència personal (S)

1- Manuel Serra i Moret: 1941, 1944, 1946-1947, 1949-1951, 1953-1954

FP (Ferrer). 11

5- Miquel Ferrer. Correspondència del Consell Nacional Català (1954 – 1976)

- CNC – Manuel Serra i Moret

7- Miquel Ferrer. Correspondència Generalitat de Catalunya (1940 – 1980)

- Josep Irla – Comunitat Catalana de Mèxic: 1947 (nomenament de M. Serra i Moret com a Conseller), 1950 (creació d'un consell polític)
- Manuel Serra i Moret – Josep Irla: 1947 (renúncia del càrrec de Conseller), 1950 (decisió d'assumir la presidència del Parlament de Catalunya)

8- Miquel Ferrer. Correspondència Parlament de Catalunya

1- Presidència Antoni Rovira i Virgili (1940 – 1949)

- Manuel Serra i Moret – Jaume Selles Figueres (Diputat): juliol 1943 (reclamació de la responsabilitat del càrrec de President del parlament de Catalunya)
- Josep Andreu i Abelló – Manuel Serra i Moret: setembre 1943 (sobre el paper del Parlament de Catalunya a l'exili)

2- Presidència Manuel Serra i Moret (1949 – 1954): sobre la presidència interina a la Generalitat de Catalunya de Manuel Serra i Moret

- Josep Tarradellas – Manuel Serra i Moret: 1959
- Manuel Serra i Moret – Josep Tarradellas: 1950
- Manuel Serra i Moret – Antoni Dot (Secretari primer del Parlament de Catalunya): 1950
- Diversos diputats – Antoni Dot (Secretari primer del Parlament de Catalunya): 1954

9- Miquel Ferrer. Correspondència comunitats catalanes a l'exili

3- Manuel Serra i Moret – Comunitat Catalana de Mèxic: 1959 (sobre la candidatura de Pau Casals a la Presidència de la Generalitat de Catalunya)

FONS DO (EXILI)

DO. 22

24- SERRA I MORET, Manuel. [Conferència per Radio Ariel (Montevideo)]. 1943.

DO. 36

4- Generalitat de Catalunya. Presidència interina M. Serra i Moret: 1954

DO. 43

10- Galeuzca (Arxiu M. Serra i Moret): [s.d.], 1944

DO. 49

2- Moviment Socialista de Catalunya. Documents origen M. Serra i Moret: [s.d.]

DO-C. 9

8. I - DIVERSOS

- IRLA, Josep: 1950 (M. Serra i Moret), 1953 (C. Pi i Sunyer)

DO-C. 18

4- SERRA I MORET, Manuel: 1943-1945, 1954

ARXIU GRÀFIC (AG)

AG. 13 [Carpeta]

4- Manuel Serra i Moret (1884-1963). Conseller del govern de la Generalitat a l' exili i President del Parlament de Catalunya. Arreu.

ARXIU MASSIP (MAS)

MAS. 24

24.c. 1954

2 Correspondència amb l'exterior.

5. Serra i Moret (President interí Generalitat de Catalunya) - Massip - 12 cartes

MAS. 25

25.a. 1955

2 Correspondència externa

12. M. Serra i Moret - Massip - 1 carta

25.b. 1956

2 Correspondència externa

18. Serra i Moret - Granier-Barrera - 3 cartes

MAS. 26

26.b. Correspondència amb l'exterior.

6. Serra i Moret - Massip - 4 cartes

MAS. 27

27.a. 1958

3 Correspondència diversa mostrant solidaritat amb Joan Comorera

6. Serra i Moret - Massip - 7 cartes

MAS. 35

35.a Correspondència Generalitat de Catalunya [sense data]

1. Serra i Moret - President Irla - 1 carta

35.b Correspondència Generalitat de Catalunya (1940-1950)

1. Serra i Moret - J. Irla (1947-1950) - 2 cartes

TEXTOS POLÍTICS

TP. 2

9- Franquisme (Espanya)

7- SERRA I MORET, Manuel. "Economia de postguerra". Asturias Buenos Aires, (gener 1943) n. 229, pp.13-16.

TP. 6

5- Personatges

5- SERRA I MORET, Manuel. "Sarmiento". La Revista Americana de Buenos Aires (gener-febrer 1942) nº 213-214, pp.25- 42.